

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XXV. De Ecclesijs, & Monasterijs existentibus in Patriarchatu Aquileiense,
ac in toto Dominio Venetorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

canonici Ordinis extitit, ostendit historia traslationis reliquiarum S. Helenae Constantini matris .x. ciuitate Bizantio ad praedictum monasterium S. Helenae, quae sic habet: anno 1213. Duce Petrus 2. anno sicardus canonici regularis ex monasterio sui Ordinis Constantinopolitano clam sustulit corpus S. Helenae, quod Venetiam translaturum in suo monasterio S. Helena dicitur locauit. Quanquam de hoc monasterio aliud reperire non potui nisi quod de anno 1407. cum canonicis esset penitus desitutum, monachis Oliuetanis concessum est, qui vsque in hodiernum diem illud detinent.

V. Sextum est S. Georgij in Alea, quod ab institutione fuisse collegium canonicorum regularium, ac in eo disciplinam canonicam viguisse, ostendunt literae Greg. XII per quas idem monasterium canonicis ferè desitutum, quippe qui ad vnum solum Priorem, & duos fratres conuersos redacti fuerant, eodem Priore nomine Ludouico Balbo consentiente, ex Regulari transluit in collegium canonicorum tunc secularium, qui S. Georgij de Alea vocantur in quibus literis haec inter alia habentur: Sane petitio pro parte dilecti filij Ludouici Prioris monasterij S. Georgij in Alea per Priorem soliti gubernari, Ordinis S. Augustini Castellaniensis Diocesis, nobis nuper exhibitae continebat, quod monasterium praedictum, in quo olim laudabiliter viguit obseruantia regularis, & eius instituta Apostolica fuerunt per Sedem Apostolicam approbata, à longis retroactis temporibus existeret, prout existit huiusmodi regulari obseruantia desitutum. &c. Haec literae habentur in nouo Bullario Romano inter constitutiones Gregorij XII. constitutione prima, quae est Bulla institutionis canonicorum secularium S. Georgij in Alea nuncupatorum.

Septimum est monasterium S. Crucis quod nunc à Collegio sacrarum Virginum Ordinis tenetur: illud enim prius monasterium canonicorum regularium fuerat, teste Sansino in sua Venetia in descriptione illius monasterij.

Octauum est S. Antonij Venetiarum, cuius Ecclesia primò fuit vnita monasterio S. Saluatoris Venetiarum tunc Congregationis S. Saluatoris de Bononia per Sixtum IV. anno 1471. die 19. Octob. Deinde anno 1475. die 29. Augusti ab eodem Pontifice separata, & in Prioratum dictae Congregationis erecta. cuius Prioribus Innocentius VIII. & Alexander VI. ad instantiam Ducum Venetorum vsus Pontificalium, & alia priuilegia concesserunt.

Præter supradicta verò collegia canonicorum est etiam in eadem ciuitate Castellana seu Venetiarum monasterium cum primis nobile sacrarum Virginum canonissarum nostrae Congregationis S. Danielis nuncupatum, cuius tamen regimen Abbas S. Mariz Charitatis anno 1604. iustissimis, & honestissimis ex causis in manibus Illustrissimi Patriarchae, necnon etiam Serenissimi Ducis, quibus iubentibus ante centum circiter annos prædecessores illius coacti illud suscepere, sponte resignauit, & ita Congregatio præter expectationem grauissimis curis liberata. In eadem Ciuitate erat aliud collegium canonicorum S. Mariz de Virginibus, quae nescio, an nunc etiam cum regula canonica perseveret.

capitulum vniuersum in eadem Ciuitate Prioratus vetustissimus sanctae Mariz de Bethlehem nuncupatus, cum à tempore vniuersi memorabili conuentus esset desitutus, & conuentus prius per resignationem nobilis viri Doynti de Valalono, fuit ab Innocentio VIII. anno 1495. eodem monasterio sanctorum Quadragecimartirum vnitus.

CAPVT VIGESIMVM QVINTVM.

De Ecclesijs, & Monasterijs existentibus in Patriarchatu Aquileiense, ac in toto Dominio Venetorum.

Ratriarchalem Ecclesiam Aquileiensem sanctus vir Apostolicus Hermagoras D. Marcus discipulus, aut potius ipse Marcus Euangelista primus fundauit, & cum nullo dubio in ipsdem illa instituit ac legitimè plantasse, quas Romæ à S. Petro didicere, quibusque Ecclesiam Alexandrinam fundam, extra difficultatem remanet Ecclesiam Aquileiensem sub regulari disciplina clericorum communiter viuentium fuisse institutam, nec minime certitudine credendum est, idem institutum in ea vsque ad omnimodam eius euersionem sub Titula scutum, retentum fuisse, nam & D. Hieronymus in continuatione Chronici Eusebij Philippi circa annum Domini 378. Olympiade verò 289. in laudem clericorum Ecclesiae Aquileienses scribit, quos veluti choros Beatorum commemorat. illud vide. Nec dubium in eodem Aquileiensi Patriarchatu multa olim fuisse canonicorum nostri Ordinis collegia, quandoquidem ille vnus cum Gradensi eidem finitimo pro vna integri Prouincia ad capitulum Prouinciale celebratum à Benedicto XII. fuerat determinatus. Verum vicissitudines temporum, & Barbarorum frequentissima in illam prouinciam irruptiones, incursiones, populorum euersiones, quas non semel sustulit, illorum monumenta deleruerunt, paucis seruatis, quorum vel adhuc vestigia remanent, vel saltem in locorum tabularijs memoria est conseruata, ex quibus, quæ venati leuati, hic fideliter subiicimus.

In Diocesi Cenetensi in Castro Conguati est vetustum collegium canonicorum regularium olim Ordinis S. Marci, nunc Ordinis S. Augustini, & nostrae Congregationis Lateranensis, cui per Sixtum IV. sub anno 1478. fuit vnitum.

In ciuitate Taruisij cœnobium sancti oris Quadragecim Martirij olim membrum Congregationis S. Frigidiani Lucentis, nunc cum suo capite nostrae Congregationi vnitum, & multis peroneis, & viris claris exornatum, de quibus in nostrae Congregationis Lateranensis sermo erit.

In eadem Ciuitate Prioratus vetustissimus sanctae Mariz de Bethlehem nuncupatus, cum à tempore vniuersi memorabili conuentus esset desitutus, & conuentus prius per resignationem nobilis viri Doynti de Valalono, fuit ab Innocentio VIII. anno 1495. eodem monasterio sanctorum Quadragecimartirum vnitus.

In eadem Ciuitate monasterium S. Pauli erat Conuictorium, quae paucis ab hinc annis habitum mutauerunt.

In ciuitate Patauina Ecclesiam S. Iustinae nunc monachorum Cassinensium, & ante illos Clugienensium, antea collegium canonicorum regularium extitisse facentur Glossa in cap. ex litteris ad idem Officium de officio iudicis delegati.

In Diocesi Patauina ab antiquissimo tempore fuisse collegium canonicorum regularium, indicat locus, qui nunc etiam tertio circiter milliario versus Orientem ab vrbe distans, Canonica vulgè nuncupatur.

In eadem verò ciuitate Patauina est Abbatiale cœnobium cum insigni Bibliotheca nostrae Congregationis S. Ioannis in Viridario nuncupatum.

In eadem ciuitate est conuentus Prioralis canonicorum regularium S. Spiritus Venetiarum, qui S. Michaelis dicitur.

In eadem ciuitate est Prioratus S. Antonij de Vienna nuncupatus, olim membrum S. Antonij Venetiarum Congregationis S. Saluatoris Bononiensis, postea in Prioratum distinctum erectus per Sixtum IV. anno 1463.

In Diocesi verò Patauina est præcipuum cœnobium Abbatiale S. Michaelis de Candiana eandem Congregationis, ac illi vnitum per Nicolaum V. cum prius esset monachorum Ordinis S. Benedicti, vt patet ex libro taxarum à postolitorum.

In eadem Diocesi est aliud Abbatiale cœnobium S. Danielis prope Aponum eiusdem Congregationis, à Pio II. illi vnitum, cum prius esset Ordinis S. Benedicti, ex eodem libro taxarum Apostolicarum.

In Ciuitate Vicentina est Abbatiale cœnobium S. Bartholomæi, cum alio de Pane in sacro siluano, nostrae Congregationis, antea Ordinis S. Marci, de quo suo loco dicendum erit.

In Diocesi Veronensi erat Prioratus conuentus canonicorum regularium Ordinis D. Marci, cuius Prioris meminit Honorius III. in literis Confirmationis Regule, & Constitutionum eiusdem Ordinis D. Marci datis anno 1218. Vocatur dictus Prioratus S. Euf. bij de Seratico. Verum præter contenta in dictis literis amplius nihil de illo potui inuenire.

In Ciuitate Veronensi collegium S. Georgij, quod nunc tenent canonici S. Georgij de Alea nuncupati, antea fuerat canonicorum Regularium Ordinis S. Augustini, qui exactis quibus-

dam monasteria tr... à Pellegr... sentiente... tis 1127. d... conensis... bit: Ha... plou qui... notione, &... Regularis... rem proba... quibus v... rium S. G... ram, ac n... potius qua... circo in re... re, Canon... lant in co... runt RR. c... rium vsque... gno fam... lo Moniale... gnum affum... imunitati... bu obruta... tati, Duo... paratum... dictus au... sunt. qua... gulares lo... Apud v... minenti... nardi, fan... nensis co... In ciu... tualis car... cuius me... xime cita... IN Ciu... Iolim c... conie... Papiensi... lis mona... rium in E... rit conlis... ctus dicti... ligantur... Primum... rium SS. Fa... Saluatoris... gationis: ... languine... sepulchro... lectinus in... arij, & sub... libro de ec...

In eadem Ciuitate Prioratus vetustissimus sancti Marie de Bethleem nuncupatus, cum à tempore memorabili conuentu esset desitutus, & commendatus per resignationem nobilis viri Doynti de Valalono, fuit ab Innocentio VIII. anno 1490. eidem monasterio sanctorum Quadraginta Martyrum vnitus.

In eadem Ciuitate monasterium S. Pauli erat Canoniarum, quæ paucis ab hinc annis habitum mutauerunt.

II. In ciuitate Patauina Ecclesiam S. Iustinae nunc monachorum Cassinensium, & ante illos Cluniacensium, antea collegium canonicorum regularium extitisse fatentur Glossa in cap. ex literis & ibidem Ostiensis de officio iudicis delegati.

In Diocesi Patauina ab antiquissimo tempore fuisse collegium canonicorum regularium. indicat locus, qui nunc etiam tertio circiter milliario versus Orientem ab vrbe distans, Canonica vulgariter nuncupatur.

In eadem verò ciuitate Patauina est Abbatiale cœnobium cum insigni Bibliotheca nostræ congregationis S. Ioannis in Viridario nuncupatum.

In eadem ciuitate est conuentus Prioralis canonicorum regularium S. Spiritus Venetiarum, qui S. Michaelis dicitur.

In eadem ciuitate est Prioratus S. Antonij de Vienna nuncupatus, olim membrum S. Antonij Venetiarum congregationis S. Saluatoris Bononiensis, postea in Prioratum distinctum erectus per Pium IV. anno 1563.

In Diocesi verò Patauina est præcipuum cœnobium Abbatiale S. Michaelis de Candiana extitisse congregationis, ac illi vnitum per Nicolaum V. cum prius esset monachorum Ordinis S. Benedicti, vt patet ex libro taxarum à postolicarum.

In eadem Diocesi est aliud Abbatiale cœnobium S. Danielis prope Aponum eiusdem congregationis, à Pio II. illi vnitum, cum prius esset Ordinis S. Benedicti, ex eodem libro taxarum Apostolicarum.

III. In Ciuitate Vicentia est Abbatiale cœnobium S. Bartholomæi, cum alio de Pane in sacro fibivito, nostræ congregationis, antea Ordinis S. Marci, de quo suo loco dicendum erit.

In Diocesi Vicentina erat Prioratus conuentualis canonicorum regularium Ordinis D. Marci, cuius Prioris meminit Honorius III. in literis Confirmationis Regulae, & Constitutionum extantem Ordinis D. Marci datis anno 1218. Vocabatur dictus Prioratus S. Euf. bij de Seratico. Verum præter contenta in dictis literis amplius nihil de illo potui inuenire.

In Ciuitate Veronensi collegium S. Georgij, quod nunc tenent canonici S. Georgij de Alega nuncupati, antea fuerat canonicorum Regularium Ordinis S. Augustini, qui exactis quibus-

dam monialibus ob solutam vitam, & ad alia monasteria translatis, ad illud regendū vocati fuerūt à Pellegrino illius Ecclesie tunc Curatore, & cōsentiente ciuitatis Episcopo anno humane salutis 1127. de quo Hieronymus à Curte nobilis Veronensis in sua historia lib. 15. hæc inter alia scribit: Hic (scilicet Pellegrinus Archiepiscopus) qui paulo plus quinque anno istam Ecclesiam tenuit, ductus deuotionis, egit vt anno 1127. ad illius regem Canonici Regulares S. Augustini ponerentur, & ita fuit, Episcopo rem probante, quem admodum legitur in quibusdam libro vetustissimo, & authenticum illius monasterij, in quibus ad literam ita legitur. Cum sit quoddam monasterium S. Georgij in Braida de Verona quoddam mulierum, ac monacharum fuerit cœnobium, Diaboli tamen potius quam Dei templum, & quasi prohilulum: idcirco in remedium animæ nostræ volentes illud reformare, Canonicos sub regula D. Augustini perpetuo seruantes in eo ordinare veluimus. Et post pauca. Reuertuntur Rr. Canonici Ecclesiam prædictam, & monasterium vsque ad annum 1295. eo maiori sanctitate, & Religione fama redolentes, quo maiori licentia, & scandalo Moniales antea vixerant, atque in huiusmodi locis virtutum Seminarium euaserat, & morum optimorum gymnasium, quibus medijs multis multa prouilegia, & immunitates à Summo Pontificibus, & seculi Principibus obtinuerunt: bonorum etiam affluentia plurimū ditati, Deo ostendente quantum ad bonorum etiam temporalium incrementum, vitæ sanctitudo proficit. Hæc dicitur autor, & alia, quæ apud illum videri possunt. quando verò, & quas ob causas canonici regulares loco cesserint, diuinare non possum.

Apud Veronam in monte Donico ciuitati imminenti est Abbatiale cœnobium congr. S. Leonardij, sanctorum seminarium, de quo in Lateranensi congregatione plura dicenda.

In ciuitate Veronensi erat Prioratus conuentualis canonicorum regularium Ordinis S. Marci, cuius mentio habetur in literis Honorij III. proximè citatis, quod S. Spiritus appellabatur.

IV. In Ciuitate, & Diocesi Brixienfi multa fuisse olim collegia nostri Ordinis, vel ex hoc solum coniectare licet, quòd in capitulo Prouinciali Papiensi sæpius memorato vnus visitator pro solis monasterijs, & Ecclesijs canonicorum regularium in Episcopatibus Brixienfi, & Laudensi fuerit constitutus. Ea verò, quorum nomina ex actis dicti Capituli, vel alijs veridicis scripturis colliguntur, quæque hæcenus, vel per se, vel alijs monasterijs vnita supersunt, hæc sunt.

Primum Abbatiale cœnobium S. Afræ, seu verius SS. Faustini, & Iouitæ ad sanguinem, vel S. Saluatoris vetustissimum, & nunc nostræ congregationis: dicitur autem SS. Faustini, & Iouitæ ad sanguinem, quòd sit locus plurimorū S. Martyrū sepulchro, & reliquijs venerandis, de quibus Galestinus in Martyrologio sub die 7. 11. & 16. Ianuarij, & sub die 12. Februarij, & alij, sed & nos in libro de congregatione Lateranensi ex instituto

dicemus. Nunc quod ad illius antiquitatem attinet, in actis sepe dicti Capituli Papiensis recensetur Præpositus monasterij SS. Faustini, & Iouite, ad sanguinem, & videtur fuisse ille, qui in ingressu Capituli sermonem habuit, qui que inter Definitorum ipsius Capituli fuit renunciatus. Quare decipiuntur, qui non ante annum 1316. quo tempore nostri, monasterio S. Saluatoris Suburbano, vbi tunc debebant hospitaliter euerfo, intra dictam Ecclesiam sese receperunt, illa nostri Ordinis canonicos habuisse arbitrantur, cum longè ante illud tempus, nimirum 1340. constet Ecclesiam sanctorum Faustini, & Iouite ad sanguinem canonicorum conuentum non ignobilem habuisse, qui sub cura Præpositi debebant. Sed & longè ante annum illum 1340. fuerunt ibidem clerici canonici, si vera sunt, quæ de prædicta Ecclesia Ioannes Philippus noster lib. 3. cap. 32. scribit, in ea siquidem stetit Beatum Dominicum, & ibi habitam sedem, ac mensam, in qua ipse gloriosus sanctus studebat, quæ cum maxima veneratione seruaretur: ibi quoque B. Guallam Ordinis Prædicatorum, & postea Brixiensem Episcopum, dum esset in campanili, Beati Domini animam vidisse, quam in Paradisum Angeli ferebant. Illud monasterium conuentu tandem destitutum anno 1523. canonicis nostris, monasterio sancti Saluatoris Suburbano bellorum ruinis euerfo, fuit concessum, vt infra dicemus.

Secundum est monasterium ipsum S. Saluatoris in Suburbij ciuitatis Brixie cõstitutum, cum altero monasterio Canonissarum eiusdem ordinis sibi vnito, quibus inuicem vnice Gregorius IX. insigni priuilegium concessit anno 1232. & Pontificatus sui quinto, quod quidem priuilegiũ sic incipit: *Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei. Dilectis filiis Præposito S. Saluatoris, & S. Mariæ iuxta Brixiam, eiusque fratribus, & sororibus eam presentibus, quam futuræ vniuersi professionis in perpetuum. Religiosam, &c.* Reliqua si vacat, videre poteris in libro Indultorum nostræ congregationis p. 146. & sequentibus. huius etiam monasterij sub titulo Præposituræ in actis Capituli Papiensis mentio habetur, in hoc monasterio regularis obseruatiã per tot vicissitudines temporum vsque ad nostrã reformationem in loco Frisonariæ factam durauit, nostris verò ibidem reformatis, Præpositus dicti monasterij cum suis canonicis reformationem ipsam ex animo susceperunt, & nostræ congregationi fuerunt vniti, & ita viguit in eodem monasterio disciplina canonica vsque ad annum 1716. quo anno in obsidione ciuitatis solo fuit æquatam. Conuentus verò, & Præpositura cum titulo S. Saluatoris intra vrbe, & Ecclesiam olim S. Afræ, siue Sanctorum Faustini, & Iouite ad sanguinem, per Clementem VII. anno 1523. translata.

Tertium est S. Ioannis de foris, cuius similiter sub titulo Præposituræ in actis eiusdem capituli

mentio habetur. Perunt ante canonicos moniales quosdam ibi confedisse. Verum cuius Ordinis essent, vel quo tempore loco cesserint, nihil hætenus incognitum: hanc Præposituram nunc obtinent Canonici congregat. S. Saluatoris de Bononia per Innocentium VIII. anno 1485. eidem congregationi vniti.

Quartum est S. Petri in Olibeto, cuius Præpositum Capitulum Prouinciale Papiense anno 1340. celebratum, in numerum Definitorij Capituli sequenti elegit. illud monasterium nunc tenent canonici Regulares S. Georgij de Alega nuncupati.

Quintum est sancti Alexandri, quod vsque ad annum 1400. Canonicos Regulares tenuisse ostendunt instrumenta authentica in Archiuis canonicis sancti Saluatoris eiusdem ciuitatis Brixienfis seruata.

Sextum est S. Mariæ Magdalenzæ apud Brixiam, quod iam dudum canonicis destitutum, & in fabricis, excepta Ecclesia, propemodum cõsumptum, Eugenius IV. anno 1444. eidem monasterio S. Saluatoris vnitiuit.

Septimum est monasterium seu Prioratum alium conuentualis S. Georgij de Monte Claro Diocesis Brixienfis, cuius Prior in Actis supra dicti Capituli Papiensis memoratur, quic canonicis destitutus eidem cenobio S. Saluatoris est vnitus.

Erat prope eandem Ciuitatem Monasterium Canonissarum S. Mariæ nuncupatum, & Monasterio S. Saluatoris vnitum, & sub regimine Præpositi eiusdem Monasterij degens, cuius meminit Gregorius IX. in Priuilegio eiusdem Monasterij concessio, cuius metio habita est superius hoc eodem capite. Verum illud cum dicto Monasterio S. Saluatoris de anno 1516. fuit euerfom, & forte ante illud tempus nullæ amplius erant ibi Sanctimonialia.

In eadem ciuitate erat aliud Monasterium Canonissarum S. Catharinæ nuncupatum, existimatur Eugenij Papæ IV. datæ anno 1443. quibus Præposito S. Ioannis Brixienfis mandatum, vniuerso Monasterio S. Catharinæ domum S. Lucae in Burgo S. Alexandri, & hospitale S. Ioannis de foris Brixiam Ordinis Humiliatorum, & hocius supplicationem ciuitatis, quarum literarum exemplum habetur in nostro Archiui Romano.

Eccllesia Bergomensis inter præcipuas, antiquissimas, in quibus apud Italos disciplina Canonica à Sanctissimis Apostolis inter Clarissimos instituta, & à D. Augustino reparata olim viguit, iure ac merito numerari debet de illa Ecclesia aliquod dicendum, vt rei amplitudinæ sermo nis breuitati consulamus, et solam hic referam, quæ Bartholomæus de Peregrinis Cuius Bergomensis ac Presbyter in suo libro de Sacra ac feruili vniuersa Bergomensis ex diuersis authenticis, ecclesiasticis que libris, & scripturis diligenti cura collegit, quæ

liber editus est Brixie apud Ludouicum Britannicum. V. Idus Iulij M. D. LIII.

Igitur hic autor i. par. cap. 7. de S. Proiectio Bergomensis Ecclesie Archidiacono differens in hanc modum scribit: Prædictum priuilegium Bergomensis Archidiacono per annos septem, mensis sex, hæc sententiam inter ecclesiasticos, & sibi coadiutores, suscipere etiam quod viginti clericos, qui seruatiuum Regulum, pro quoque apud alios viderent. Hac ex episcopi, & ex totis Libro Chronicarum D. Ioannis Maria Mediolanensis Canonici Regularis, & ex historia ipsius scripta lib. 3. cap. 1. & 2. de antiquitatibus, & ipsa Diocesis Bergomensis, & cap. 2. eiusdem prima parte. Anno Christi 614. successit in vinea magnus ille cædem, & Brach Vallis in Episcopum noster, &c. & cetera. His Iustissimus Pastor numerum Canonissarum, & præsentia monachos in modum auxit, & quicquid ex illis habuit, ac vestigia supererat in Ecclesia sua benedictum libet, vna denique, eademque mensa communis in vniuersa hactenus vna regula, atque vniuerso apostolice Canonice D. Maritimi Alexandri iugiter seruatiuum, &c. Extinxisse, hæc breuiter collegimus ex antiquissimorum hystoria Pauli Diaconi lib. 6. c. 6. & c. 7. & privilegium Imperatorum Caroli III. & IV. & Chronicon D. Maritimi de Offa Bergomati, & cetera. H. Chronicon D. Ioannis Maria Mediolanensis, & ex lib. Præpositum Platina Cremonensis, & ex antiquis actis, & vt constat ex quadam scriptura in quibusdam sacris scriptis. Ita, & ex Memorialis Episcoporum Bergomati Iuane Clarenij. Notus ex cap. 19. eiusdem prima parte. S. Adalbertus Carmelitus nobilis Cuius Bergomensis vniuersam collabebat, ciuitatemque ipsam in ad vniuersam conuulsam, ac diuina reformationem temporum in vniuersa, quod ante B. Agneti dicatum fuerat Parochiale, aliud amplissimum Cathedralis templi S. Mariæ marie constituit, & Canonici am. Postea vniuersam Canonissarum numerum canonice S. Alexandri in reformationem Canonissarum prædictam S. Vincentij 1727. & cetera. & cetera in ista episcoporum Regularium, vt antea in canonice D. Alexandri degebat, vt si quoque vniuersa, & hoc fuit anno Christi 1096. & Episcopatus sui anno secundum. Notus ex cap. 23. eiusdem i. par. In hanc vniuersam intrant Regularis, qui hanc non more vniuersam saltem necentur, ad quem non pertinebat de vniuersa, canonice fuit ex Regulari, & honesta vniuersa de vniuersa, nimirumque liber est vniuersa in anfractu, etque vniuersa. Hoc factum est anno Christi 1022. & Pontificatus sui 16. mensis 7. quo anno è vniuersa migravit die 11. Decembris. Hæc ex dicto memoriali.

Præter etiam huius autoris testimonio ad materiam dilucidationem historice, & veritatis aliud adhibetur ex canonico Regulari acceptum, sed idcirco quædam Bergomensis Ecclesie monimẽta diligentiſſimè illustrauerit, Ioanne Philippo nostro Episcopi Bergomensis erant canonice Regularis: legere enim in antiqua scriptura ipsius Ecclesia, quod

liber editus est Britæ apud Ludouicum Britan-
nicum. V. Idus Iulij M. D. LIII.

Igitur hic auctor i. par. cap. 7. de S. Proiectio
Bergomenis Ecclesiæ Archidiacono differens in
hanc modum scribit Proiectio primæ Bergomen-
sis Archidiaconi per annos septem, & sibi coadiutores,
suisque quibusquadragesima clericos, qui secundum
Regulam, motique apostolorum viuereut. Hac ex epi-
scopi eius, & ex tertio Libro Chronicarum D. Iohannis
Marie Mediolanensis Canonici Regularis, & ex historia
ipsius scripta in lib. 3. cap. 1. & 2. de antiquitatibus, &
quæ de Bergomenis, & cap. 2. eiusdem primæ
partis. Anno Christi 679. fuit exiit in vinea magnus ille
cilium, & Beatus Pastor Io. Episcopus nollet, &c. &
1092. Hic sanctissimum Pastorem numerum Canoniorum,
& præsertim in modum auxit, & quicquid ex
vitiis hactenus, ac viciu supererat, in Ecclesiæ sua bene-
ficiu debet, vna denique, eademque mensa communis
spiritu, vna habitus, vna regula, atque vna ordo Apo-
stolorum in Canonica D. Martij Alexandri iugiter ser-
uatur, &c. Et infra. Hæc breuiter collegimus ex au-
thentico Lapidario in historia Pauli Diaconi lib. 6. c. 6.
& 9. & ex Privilegijs trium Imperatorum Caroli II. I.
Gregorij I. ex parte 5. lib. 14. cap. 26. 30. &
41. Chronicon Bartholomæ de Ossa Bergomati, &
ex 2. lib. Chronicorum D. Iohannis Marie Mediolanen-
sis, & ex lib. Pontificum Platina Cremonensis, & ex
epistola eius, & vt constat ex quadam scriptura in
quodam saxo sculpta. Para. & ex Memoriali Episcopo-
rum Bergomi laici a Clarenti. Rursus ex cap. 19. eius-
dem primæ partis. B. Adalberto Carmalius nobilis civis
Bergomenis vineam collabentem, ciuitatemque ipsam
hæc ad Regni conuulsum, & dirutam reformauit: tem-
plumque in Priu meo, quod antea B. Agneti dicatum
fuit in Parochiale, illud amplifiens Cathedraliale templum
6. Vincentij martijru constituit, & Canoniam. Postea
medicis Canoniorum numerum canonicæ S. Alexandri
inuentorem Canoniam prædicitam S. Vincentij trã-
pale, & hinc iuxta apostolorum Regulam, vt antea in
canonica D. Alexandri debebant, si si quique viuereut,
conuulsum, & hoc facti anno Christi 1096. & Episcopatus
sui anno secunda. Rursus ex cap. 23. eiusdem i. par. In
hanc vineam intravit Regisfredus, qui hanc non more
antecessorum suorum regulariter gubernauit, sed tã-
quam peller mercenarius, ad quem non pertinebat de
vitiis, canonicos suos ex Regulari, & honesta valde ad
sacratum, nunquam libertatem vitam transire, eosque va-
gari permisit. Hoc factum est anno Christi 1012. & Pon-
tificatus sui 15. mensis 7. quo anno è vita migravit die
21. Decemb. Hæc ex dicto memoriali.

Præfix etiam huius auctoris testimonio ad ma-
iorem dilucidationem historię, & veritatis aliud
testimonium ex canonice Regulari acceptum, sed
suo loco eadem Bergomenis Ecclesię monimẽ-
ta diligentiſſime illustrat, Ioanne Philippo no-
tilo ex lib. 3. cap. 24. acceptum, quod sic sic habet:
Iuxta Episcopatus Bergomenſis canonicos regulares: le-
guntur autem in antiquo scriptura ipsius Ecclesię, quod

primo viuebant in communi iuxta morem ierofolymita-
na Ecclesię, sub S. Narnio, & Viatore Episcopis, & po-
ſtea tempore Sylueſtri Papa 1. floruit sub S. Frontitio
Archidiacono, & tempore S. Ambroſij sub S. Iacobo Mar-
tyre: deinde tempore Imperij Lougobardorũ Regi floruit
sub S. Iohanne Episcopo, & Martyre, tandem sub S. Adal-
berto Episcopo, & Cardinale. In ipſo Episcopatu adhuc
eſt reſectorium canonicorum, & Regula Patru Auguſtini
in choro Eccleſiæ. Hæc Io. Philippus, qui cũ Ber-
gomi eſſet, quando iſta ſub anno 1429. ſcribebat,
& fateatur tunc temporis Reſectorium Canoni-
corum, & Regulam D. Auguſtini in Episcopatu,
& Eccleſiæ Bergomenſi viſa, duo mihi euidenter
probat. Alterum, Regularem obſeruantiam in
aliqua ſaltem dictarum Eccleſiarum (duæ quip-
pè erant Eccleſiæ, S. Alexandri vna, S. Vincentij
altera) longius poſt annum 1012. durauitſe, al-
terum, canonicos Bergomenſes, canonicos Regu-
lares, ac ſub B. Auguſtini Regula degentes ve-
rè exiſtiſſe: non autem canonicos communem
vitam ſponte, & ſine votorum emiſſione ducentes,
vt recentiores ſcribunt.

VI.
Præter verò ſupradictas maiores Eccleſias SS.
Alexandri, & Vincentij, aliud erat Collegium
noſtrorum canonicorum perantiquum S. Geor-
gij de Spino, cuius nunc etiam veſtigia cum Ec-
cleſiæ extra ſuburbium S. Leonardi cernuntur, de
quo in præallegato libro de Vineâ Bergomenſi
pag. 2. cap. 48. hæc habes: Militabat etiam Deo in
hac vinea in temporibus (ſcilicet anno 1319. venturabilis
Dominus Melchior de Trarufis, Prior monaſterij S. Geor-
gij de Spino fundati extra portam Colony, Ordinis
Canonicorum Regularium, qui anno ſequenti videlicet
1320. principium dedit conſortio Carceratorum Bergo-
mi. Hæc ex primo, & ſecundo capite regula ipſius con-
ſortij, & ex alijs ſcripturis antiquis.

In eadem Ciuitate Bergomenſi eſt cœnobium
Abbatiale S. Spiritus noſtræ congregat. ex quo
viros ſanctitate, & doctrina illuſtres habuimus,
de quibus inferius.

In Ciuitate Cremeniſi eſt cœnobium Abbatia-
le S. Benedicti noſtræ congregationis, cum non-
nullis Parochijs ſibi ſubiectis, de quo in congrega-
tione Lateranenſi.

In Diceceſi Tridentina, quæ licet ſit in Comi-
tatu Tirolis, & extra dominium Venetorum, eſt
tamen in Patriarchatu Aquileienſi, cuius ſuffra-
ganeus eſt Episcopus Tridentinus, duæ ſunt inſi-
gnes Præpoſituræ Canonicorum Regularium,
de quibus ex actis viſitationum Illuſtriſſimi, &
Reuerendiſſ. DD. Card. Madrucij Episcopi
Tridentini hæc pauca accepi. In Diceceſi Triden-
tina ſunt duæ Præpoſituræ Canonicorum Regularium
ſancti Auguſtini, altera ſancti Michælis ad decem
millaria, a ciuitate diſtans: altera S. Mariæ ad portam
clauſam vulgò Grius nuncupata. Harum Præpoſi-
tiones ipſarum gremio eliguntur, & vſum
mitra, & baculi obtinent.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN